

22 6 -04- 2022
L.dz. 935/21/11/2022

WICEPREZES RADY MINISTRÓW
MINISTER
KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
prof. dr hab. Piotr Gliński

Warszawa, 15 kwietnia 2022 r.

DWIM-WA.550.10.2018.ZD

Strona postępowania administracyjnego:

**Stowarzyszenie Zbiorowego Zarządzania Prawami
Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych
i Technicznych KOPIPOL**
25-512 Kielce, ul. Warszawska 21 lok.31
KRS 0000011280

Uczestnik postępowania:

Polska Izba Komunikacji Elektronicznej
ul. Przemysłowa 30, 00-450 Warszawa, KRS 0000092274

**DECYZJA
O ZMIANIE I CZĘŚCIOWYM COFNIĘCIU ZEZWOLENIA
NA ZBIOROWE ZARZĄDZANIE PRAWAMI AUTORSKIMI
- po ponownym rozpatrzeniu sprawy**

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 w zw. z art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r., poz. 735 z późn. zm.), po rozpatrzeniu wniosku Stowarzyszenia Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOPIPOL z dnia 24 lutego 2021 r. (data wpływu: 02.03.2021 r.) o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej decyzją Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z dnia 28 stycznia 2021 r., znak: DWIM-WA.550.10.2018.JB w przedmiocie zmiany i częściowego cofnięcia zezwolenia udzielonego ww. Stowarzyszeniu na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów naukowych i technicznych – udzielonego decyzją Ministra Kultury i Sztuki z dnia 16 sierpnia 1995 r., sygn.

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Administratora oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

DPA.041/Z/27/95, zm. decyzją Ministra Kultury z dnia 20 listopada 2003 r. sygn. DP.WPA.024/521/03 (M. P. z 2004 r. Nr 18, poz. 322) – w której organ:

I. Cofnął zezwolenie w zakresie pól eksploatacji:

- 1) „użyczenie”,
- 2) „najem”,
- 3) „wyświetlanie”,
- 4) „publiczne odtwarzanie”,
- 5) „nadawanie”,
- 6) „reemitowanie”,
- 7) „publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym”.

II. Cofnął zezwolenie na pobieranie od ośrodków informacji lub dokumentacji wynagrodzenia za odpłatne udostępnianie egzemplarzy fragmentów utworów na polach eksploatacji, o których mowa w pkt I.

III. Zmienił zezwolenie w zakresie, w jakim konieczne było jego dostosowanie do nazw pól eksploatacji, określonych w art. 50 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1062 z późn. zm.).

IV. W związku z powyższym zezwoleniu nadano następujące jednolite brzmienie:

Stowarzyszeniu Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOPIPOL z siedzibą w Kielcach udziela się zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów naukowych i technicznych na następujących polach eksploatacji:

- 1) utrwalanie,**
- 2) zwielokrotnianie,**
- 3) wprowadzanie do obrotu.**

V. W związku z powyższym, w zakresie przychodów z praw z pól eksploatacji, o których mowa w pkt I, na podstawie art. 109 ust. 1 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 1293), nałożono na Stowarzyszenie Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOPIPOL z siedzibą w Kielcach obowiązek dokonania:

- 1) w terminie 12 miesięcy od otrzymania niniejszej decyzji - podziału i wypłaty, zgodnie z odpowiednimi aktami wewnętrznymi obowiązującymi w tym względzie w Stowarzyszeniu, przychodów z praw pobranych dotychczas przez Stowarzyszenie;
- 2) w terminie 12 miesięcy po upływie terminu, o którym mowa w pkt 1:
 - a) przekazania niewypłaconych przychodów z praw innej organizacji zbiorowego zarządzania, za jej uprzednią zgodą i w zakresie w jakim jest ona upoważniona do reprezentowania danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na tym samym polu eksploatacji, wraz z dokumentacją potrzebną do podziału i wypłaty tych środków lub
 - b) złożenia podzielonych przychodów z praw do depozytu sądowego lub
 - c) przekazania niepodzielonych przychodów z praw na Fundusz Promocji Kultury.

Postanawiam

utrzymać w mocy decyzję Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z dnia 28 stycznia 2021 r., znak: DWIM-WA.550.10.2018.JB o zmianie i częściowym cofnięciu zezwolenia udzielonego Stowarzyszeniu Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOIPOL na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów naukowych i technicznych.

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 28 stycznia 2021 r. Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu zmienił i częściowo cofnął Stowarzyszeniu Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOIPOL (dalej: Stowarzyszenie KOIPOL) zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów naukowych i technicznych, jak również nadał mu jednolite brzmienie oraz orzekł o obowiązku wynikającym z art. 109 ust. 1 ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (dalej: u.z.z. lub ustawa u.z.z.).

Podstawą takiego działania organu były normy prawne wyrażone w treści art. 137 ust. 1 ustawy u.z.z. oraz wynik przeprowadzonego postępowania przeglądowego, wszczętego z urzędu zawiadomieniem z dnia 22 listopada 2018 r., w zakresie zezwolenia udzielonego Stowarzyszeniu KOIPOL na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi, na podstawie decyzji Ministra Kultury i Sztuki z dnia 16 sierpnia 1995 r., sygn. DPA.041/Z/27/95, zm. decyzją Ministra Kultury z dnia 20 listopada 2003 r. sygn. DP.WPA.024/521/03 (M. P. z 2004 r. Nr 18, poz. 322).

Należy bowiem zauważyć, iż ustawa o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi zobowiązała ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego do przeglądu udzielonych dotychczas zezwoleń na zbiorowe zarządzanie, w celu ich dostosowania do aktualnego stanu prawnego oraz zakresu działalności faktycznie prowadzonej przez poszczególne organizacje zbiorowego zarządzania.

W trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego ustalono, po szczegółowej analizie zgromadzonego materiału dowodowego, że Stowarzyszenie KOPIPOL nie podjęło zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do utworów naukowych i technicznych lub wykonywało zbiorowe zarządzanie w niewielkiej skali na następujących polach eksploatacji: użyczenie, najem, wyświetlanie, publiczne odtwarzanie, nadawanie, reemitowanie oraz publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym. Na wymienionych polach eksploatacji Stowarzyszenie KOPIPOL nie ma zawartych żadnych umów licencyjnych, z wyjątkiem jednej umowy na reemisję zawartej w 2018 r. z relatywnie niewielkim podmiotem, którego udział rynkowy kształtuje się w ocenie Uczestnika postępowania na poziomie 0,08%.

Stwierdzono także, na podstawie akt sprawy i przedłożonych dokumentów, że Stowarzyszenie KOPIPOL wykonuje zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów naukowych i technicznych na polu eksploatacji utrwalanie, zwielokrotnianie oraz wprowadzanie do obrotu. Stowarzyszenie KOPIPOL dokonuje bowiem podziału i wypłaty na rzecz uprawnionych twórców części opłat, o których mowa w art. 20 i 20¹ ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, które są kompensatą strat ponoszonych przez podmioty uprawnione wskutek korzystania z utworów w ramach dozwolonego użytku osobistego, przede wszystkim poprzez ich utrwalenie i/lub zwielokrotnianie. Tych pól eksploatacji dotyczą też umowy licencyjne zawarte przez Stowarzyszenie KOPIPOL z bibliotekami. Nadto Stowarzyszenie KOPIPOL uczestniczy w licznych postępowaniach sądowych dotyczących nielegalnego kopiowania i wprowadzania do obrotu egzemplarzy chronionych utworów.

Z przedmiotową decyzją nie zgodziło się Stowarzyszenie KOPIPOL, które złożyło w tut. organie wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy, żądając uchylecia wydanej decyzji w zakresie w jakim:

- cofnięto zezwolenie na zbiorowe zarządzanie utworami naukowymi i technicznymi na następujących, dwóch polach eksploatacji: „publiczne odtwarzanie” oraz „publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym” (dalej: Pola Eksploatacji),

- decyzja pomija ww. pola eksploatacji w pkt IV oraz nakłada analogicznie obowiązki wynikające z pkt V.

W związku z powyższym Stowarzyszenie KOIPOL wniosło o wydanie decyzji nadającej udzielonemu zezwoleniu następujące, jednolite brzmienie: „*Stowarzyszeniu Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOIPOL udziela się zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów naukowych i technicznych na następujących polach eksploatacji: utrwalanie, zwielokrotnianie, wprowadzanie do obrotu, odtwarzanie oraz publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym*”.

W uzasadnieniu złożonego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Stowarzyszenie KOIPOL podniosło, iż cofnięcie zezwolenia w zakresie Pól Eksploatacji, gdy organizacja zbiorowego zarządzania nie podjęła zarządzania prawami na danym polu eksploatacji lub wykonywała je w niewielkiej skali, wymaga prawidłowej wykładni pojęcia „zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi”, które zostało zdefiniowane w art. 3 pkt 1 u.z.z. Z tego przepisu ustawy nie wynika, że zbiorowe zarządzanie ogranicza się tylko do licencjonowania, na co wskazano w uzasadnieniu decyzji.

W ocenie Stowarzyszenia KOIPOL objęło ono dotychczas w zbiorowe zarządzanie na Polach Eksploatacji, na podstawie umów o zbiorowe zarządzanie, prawa autorskie do utworów naukowych i technicznych 3 207 twórców. Nadto wskazało, że monitoruje użytek czyniony z utworów naukowych i technicznych na Polach Eksploatacji oraz zleca w tym względzie badania osobom trzecim. Co więcej, istotnych ustaleń w sprawie użytku czynionego z utworów naukowych i technicznych na polu eksploatacji odtwarzanie dostarczyły badania i opinie przeprowadzone w ramach zakończonego z wniosku Stowarzyszenia KOIPOL postępowania o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń na polu eksploatacji odtwarzanie, w tym opinia biegłego powołanego w sprawie. Stowarzyszenie KOIPOL podniosło również, iż podejmuje działania zmierzające do usunięcia z sieci Internet utworów naukowych rozpowszechnianych w jej ramach poprzez ich publiczne udostępnianie w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym oraz dochodzi odszkodowań od sprawców tych naruszeń, co stanowi dowód na uzyskiwanie przychodów oraz zarządzanie prawami autorskimi do utworów naukowych i technicznych.

Dalej Stowarzyszenie KOIPOL wskazało na wystąpienie z wnioskami, w dniu 11 sierpnia 2011 r., do Komisji Prawa Autorskiego o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń na polu eksploatacji odtwarzanie oraz publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym. Przedmiotowe postępowania, zakończone ostatecznie prawomocnymi orzeczeniami sądów, potwierdzają zarządzanie przez

Stowarzyszenie KOPIPOL prawami autorskimi do utworów naukowych i technicznych na tych polach eksploatacji.

Reasumując uzasadnienie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy podniesiono, że pozostawienie Stowarzyszeniu KOPIPOL w zbiorowym zarządzie praw autorskich do utworów naukowych i technicznych w ograniczonym zakresie pozbawia szansy zaistnienia w wirtualnej rzeczywistości kreowanej przez sieć Internet. Poza zakresem zbiorowego zarządzania będzie bowiem rozpowszechnianie, a zatem i ochrona utworów naukowych i technicznych w sieci Internet oraz w ramach innych beznośnikowych form użytku z takich utworów, które bez wątpienia stanowią przyszłość ich eksploatacji. Do takich skutków prowadzi bowiem cofnięcie zezwolenia w zakresie pola eksploatacji publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.

Po analizie materiału zgromadzonego w sprawie, argumentów podniesionych we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz obowiązujących w sprawie przepisów prawa organ stwierdził, co następuje:

Zgodnie z art. 137 ust. 1 ustawy u.z.z., w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy minister z urzędu wszczyna postępowanie w celu:

1) cofnięcia zezwolenia w zakresie, w jakim:

a) w toku dotychczasowej działalności organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, o której mowa w art. 104 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 123 (ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych), na danym polu eksploatacji nie podjęła zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi lub wykonywała zbiorowe zarządzanie na danym polu eksploatacji w niewielkiej skali,

b) w odniesieniu do określonego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych nie istnieje potrzeba zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi na danym polu eksploatacji;

2) zmiany zezwolenia w zakresie, w jakim konieczne jest jego dostosowanie do nazw pól eksploatacji, określonych w art. 50 ustawy zmienianej w art. 123.

Zarzuty poniesione we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie zasługują na uwzględnienie, gdyż organ w istocie wnikliwie i zasadnie, na podstawie całokształtu zgromadzonego materiału dowodowego znanego Stronie, ocenił stan faktyczny sprawy, a wysnutym wnioskom nie sposób zarzucić dowolności.

Skarżona decyzja została wydana bowiem w wyniku wszczętego na podstawie powołanego wyżej art. 137 ust. 1 u.z.z. postępowania, w którym ustalono, iż Stowarzyszenie KOPIPOL dokonuje podziału i wypłaty na rzecz uprawnionych twórców części opłat, o których mowa w art. 20 i 20¹ ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, które są kompensatą strat ponoszonych przez podmioty uprawnione wskutek korzystania z utworów w ramach dozwolonego użytku osobistego, przede wszystkim poprzez ich utrwalenie i/lub zwielokrotnianie. Uczestniczy również w licznych postępowaniach sądowych dotyczących nielegalnego kopiowania i wprowadzania do obrotu egzemplarzy chronionych utworów, co uprawnia do stwierdzenia, że zbiorowy zarząd jest wykonywany na polu eksploatacji: wprowadzanie do obrotu.

Stowarzyszenie KOPIPOL nie zawarło natomiast umów licencyjnych ani umów o pobór wynagrodzeń – z wyjątkiem jednej umowy na reemisję – w zakresie zarządu prawami autorskimi do utworów naukowych i technicznych na polach eksploatacji: użyczenie, najem, wyświetlanie, publiczne odtwarzanie, nadawanie, reemitowanie oraz publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym. Cofnięcie posiadanego przez Stowarzyszenie KOPIPOL zezwolenia w zakresie tych pól eksploatacji nastąpiło zatem z uwzględnieniem wszystkich okoliczności faktycznych i prawnych sprawy. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ponownie rozpoznając sprawę i całokształt zgromadzonego w niej materiału dowodowego, nie znajduje tym samym podstaw do wyeliminowania z obrotu prawnego zapadłego rozstrzygnięcia albo jego zmiany.

Zauważyć należy, iż w istocie Stowarzyszenie KOPIPOL kwestionuje jedynie rozstrzygnięcie organu I instancji w zakresie cofnięcia zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów naukowych i technicznych na polach eksploatacji: publiczne odtwarzanie oraz publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym – szczegółowo uzasadniając swoje stanowisko w tym przedmiocie. W związku z powyższym, w ocenie organu rozpoznającego ponownie sprawę, koniecznym jest odniesienie się do przedmiotowej problematyki, mając na względzie argumenty podniesione przez Stowarzyszenie KOPIPOL w tym zakresie, we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Zgodnie art. 3 pkt 1 ustawy u.z.z., przez zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi należy rozumieć działalność polegającą na wykonywaniu praw autorskich lub praw pokrewnych dla zbiorowej korzyści uprawnionych przez dokonywanie takich czynności, jak:

- a) obejmowanie praw w zbiorowy zarząd,

- b) zawieranie umów o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie,
- c) pobór, podział i wypłata przychodów z praw,
- d) monitorowanie korzystania z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych przez użytkowników,
- e) dochodzenie ochrony praw autorskich lub praw pokrewnych,
- f) wykonywanie innych uprawnień i obowiązków organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi wynikających z niniejszej ustawy oraz ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Nie można tutaj nie zgodzić się ze stanowiskiem Stowarzyszenia KOPIPOL, że zbiorowe zarządzanie nie ogranicza się tylko do zawierania umów o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie (m. in. licencjonowanie), lecz obejmuje także działalność polegającą na monitorowaniu korzystania z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych przez użytkowników. Niemniej jednak okoliczność, iż Stowarzyszenie KOPIPOL jest stroną 3.207 umów zawartych z twórcami utworów naukowych i technicznych (oraz dostosowało wzór umowy powierzenia prawa do przepisów ustawy u.z.z.) a nie zdołało w ciągu 25 lat swojej działalności zawrzeć umów z użytkownikami na eksploatację tych praw na polach eksploatacji: odtwarzanie oraz publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym, musi być oceniona jako faktyczne niepodjęcie zbiorowego zarządu w tym zakresie.

Z kolei zakresem opinii biegłego – podjętej z wniosku Stowarzyszenia KOPIPOL w sprawie I Ns 156/12 – objęte było hipotetyczne korzystanie z utworów naukowych i technicznych na polu eksploatacji odtwarzanie. Nie może być ona zatem źródłem wiarygodnych i obiektywnych ustaleń co do faktycznego zarządzania przez Stowarzyszenie KOPIPOL prawami autorskimi do utworów naukowych i technicznych na spornych polach eksploatacji.

Również zatwierdzenie lub odmowa zatwierdzenia przez sąd powszechny tabel wynagrodzeń na danym polu eksploatacji nie może być podstawą do formułowania twierdzeń o udokumentowaniu przez Stowarzyszenie KOPIPOL zarządzania prawami autorskimi do utworów naukowych i technicznych na tych polach. Ustawą z dnia 8 lipca 2010 r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U., Nr 152, poz. 1016), uregulowano zasady postępowania w sprawach o zatwierdzenie i zmianę zatwierdzonych tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, wprowadzając do ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych rozdział 12¹ (art. 110¹-110²³) zatytułowany „Komisja

Prawa Autorskiego”, które to przepisy obowiązywały do czasu wejścia w życie ustawy u.z.z. Powołana ww. ustawą z dnia 8 lipca 2010 r. Komisja Prawa Autorskiego miała za zadanie m.in.: rozpatrywanie spraw o zatwierdzanie i zmianę zatwierdzonych tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych. Postępowanie przed Komisją Prawa Autorskiego, na gruncie ustawy o prawie autorskim, miało charakter koncyliacyjno-mediacyjny a rolą Komisji, która nie była organem administracyjnym ani sądowym, było podjęcie działań zmierzających do uzyskania rozwiązań opartych na konsensusie uczestników postępowania. Natomiast w postępowaniu sądowym Sąd miał ograniczoną możliwość ingerowania w przedstawioną propozycję tabeli wynagrodzeń i nie mógł zmienić jej zapisów proponując odmiennie całkowicie lub częściowo rozwiązania, a jego rola ograniczała się do skontrolowania przedstawionej propozycji i jej zaakceptowania w całości lub w części albo do odmówienia jej akceptacji. Z powyższego wynika, że nie było rolą Komisji ani Sądu, orzekających w przedmiocie zatwierdzenia lub odmowy zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń dokonywanie jakichkolwiek, a tym bardziej wiążących, ustaleń w kwestii zarządzania (czy w ogóle zarządza, zakres zarządzania, liczba uprawnionych) przez organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub przedmiotami praw pokrewnych na danych polach eksploatacji.

Podkreślić tym samym należy, iż na podstawie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie – ocenionego zgodnie z regułami wynikającymi z art. 80 k.p.a. – organ, ponownie rozpatrując sprawę, właściwie i mając ku temu uzasadnione podstawy ocenił, że Stowarzyszenie KOPIPOL nie prowadzi zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do utworów naukowych i technicznych na polach eksploatacji: publiczne odtwarzanie oraz publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym, co uzasadniało cofnięcie przez Ministra zezwolenia w zakresie tych pól eksploatacji.

Ocena taka jest jak najbardziej uprawniona i logicznie uzasadniona. Organ nie ma również obowiązku i nie jest to jego rolą – w sytuacji, kiedy dokonuje przeglądu zezwoleń na podstawie art. 137 ust. 1 ustawy u.z.z. – badać, czy cofając zezwolenie na danym polu eksploatacji pozbawia organizację zbiorowego zarządzania szansy zaistnienia w wirtualnej rzeczywistości kreowanej przez sieć Internet. Jedynymi bowiem kryteriami cofnięcia w danym zakresie zezwolenia jest stwierdzenie, że:

- w toku dotychczasowej działalności organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi na danym polu eksploatacji nie podjęła zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi lub wykonywała zbiorowe zarządzanie na danym polu eksploatacji w niewielkiej skali,

- w odniesieniu do określonego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych nie istnieje potrzeba zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi na danym polu eksploatacji.

W świetle powyższego należy jeszcze raz pokreślić, że nie znajdują uzasadnienia zarzuty stawiane przez Stowarzyszenie KOPIPOL we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, skoro zostało ustalone, że nie zostało przez organizację zbiorowego zarządzania podjęte zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów naukowych i technicznych na polach eksploatacji: publiczne odtwarzanie oraz publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.

Przed zakończeniem postępowania zainicjowanego wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy umożliwiono wszystkim uczestnikom postępowania wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Swoje stanowisko w piśmie z dnia 4 maja 2021 r. przedstawiła Polska Izba Komunikacji Elektronicznej, która zasadniczo wniosła o utrzymanie w mocy decyzji wydanej w I instancji wskazując, iż niepodjęcie przez wiele lat zbiorowego zarządzania w zakresie posiadanego zezwolenia przez Stowarzyszenie KOPIPOL dowodzi, że w istocie nie zachodzi potrzeba zbiorowego zarządzania.

W związku z powyższymi okolicznościami i ustaleniami uznano, że skarżona decyzja nie została wydana z naruszeniem przepisów prawa procesowego i materialnego, a tym bardziej z rażącym naruszeniem tych przepisów.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji.

Decyzja niniejsza jest ostateczna w administracyjnym toku instancji.

SEKRETARZ STANU
Jarostaw Sellin
Jarostaw Sellin
z up. Ministra
Kultury i Dziedzictwa Narodowego¹

¹ Na podstawie § 2 ust. 2 pkt 13 zarządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 marca 2022 r. w sprawie podziału czynności pomiędzy ministra, sekretarza stanu, podsekretarza stanu i dyrektora generalnego w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz. Urz. MKiDN poz. 13); <https://bip.mkidn.gov.pl/pages/dzienniki-urzedowe/dzienniki-urzedowe-mkidn/dziennik-urzedowy-2022.php>

Pouczenie:

Na podstawie art. 52 i 53 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2022 r., poz. 329 z późn. zm.) strona/uczestnik może wnieść skargę na niniejszą decyzję – za pośrednictwem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie przy ul. Jasnej 2/4 w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia.

Otrzymują:

1. r. pr. Andrzej Gąsiorowski i r. pr. Łukasz Kucwaj, pełnomocnicy Stowarzyszenia KOPIPOL, adres j. w.;
2. r. pr. Wojciech Szymczak pełnomocnik Polskiej Izby Komunikacji Elektronicznej – na adres: ul. Łąkowa 21/17, 61-879 Poznań;
3. A/a x 2.

R 1 1 -02- 2021 PO
34015/11/2021

WICEPREZES RADY MINISTRÓW
MINISTER
KULTURY, DZIEDZICTWA NARODOWEGO
I SPORTU
prof. dr hab. Piotr Gliński

Warszawa, 28 stycznia 2021 r.

DWIM-WA.550.10.2018.JB

Strona:

**Stowarzyszenie Zbiorowego Zarządzania
Prawami Autorskimi
Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych
KOPIPOL**
ul. Warszawska 21 lok. 31
25-512 Kielce

Uczestnicy postępowania na prawach strony:

Polska Izba Komunikacji Elektronicznej
ul. Przemysłowa 30
00-450 Warszawa

DECYZJA O ZMIANIE I CZĘŚCIOWYM COFNIĘCIU ZEZWOLENIA NA ZBIOROWE ZARZĄDZANIE PRAWAMI AUTORSKIMI

Działając na podstawie art. 137 ust. 1 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 1293) w związku z art. 50 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 1231, z późn. zm.), a także w związku z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 256, z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wszczętego z urzędu w przedmiocie zmiany lub ewentualnie cofnięcia zezwolenia udzielonego Stowarzyszeniu Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOPIPOL z siedzibą w Kielcach na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi, udzielonego decyzją Ministra Kultury i Sztuki z dnia 16 sierpnia 1995 r., sygn. DPA.041/Z/27/95, zm. decyzją Ministra Kultury z dnia 20 listopada 2003 r. sygn. DP.WPA.024/521/03 (M. P. z 2004 r. Nr 18, poz. 322):

- I. Cofam zezwolenie w zakresie pól eksploatacji:
- 1) „użyczenie”,
 - 2) „najem”,
 - 3) „wyświetlanie”,
 - 4) „publiczne odtwarzanie”,
 - 5) „nadawanie”,

- 6) „reemitowanie”,
 - 7) „publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym”.
- II. Cofam zezwolenie na pobieranie od ośrodków informacji lub dokumentacji wynagrodzenia za odpłatne udostępnianie egzemplarzy fragmentów utworów na polach eksploatacji, o których mowa w pkt I.
- III. Zmieniam zezwolenie w zakresie, w jakim konieczne jest jego dostosowanie do nazw pól eksploatacji, określonych w art. 50 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
- IV. W związku z powyższym zezwoleniu nadaję następujące jednolite brzmienie:

Stowarzyszeniu Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOPIPOL z siedzibą w Kielcach udziela się zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów naukowych i technicznych na następujących polach eksploatacji:

- 1) utrwalanie,
 - 2) zwielokrotnianie,
 - 3) wprowadzanie do obrotu.
- V. W związku z powyższym, w zakresie przychodów z praw z pól eksploatacji, o których mowa w pkt I, na podstawie art. 109 ust. 1 ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, nakładam na Stowarzyszenie Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOPIPOL z siedzibą w Kielcach obowiązek dokonania:
- 1) w terminie 12 miesięcy od otrzymania niniejszej decyzji - podziału i wypłaty, zgodnie z odpowiednimi aktami wewnętrznymi obowiązującymi w tym względzie w Stowarzyszeniu, przychodów z praw pobranych dotychczas przez Stowarzyszenie;
 - 2) w terminie 12 miesięcy po upływie terminu, o którym mowa w pkt 1:
 - a) przekazania niewypłaconych przychodów z praw innej organizacji zbiorowego zarządzania, za jej uprzednią zgodą i w zakresie w jakim jest ona upoważniona do reprezentowania danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na tym samym polu eksploatacji, wraz z dokumentacją potrzebną do podziału i wypłaty tych środków lub
 - b) złożenia podzielonych przychodów z praw do depozytu sądowego lub
 - c) przekazania niepodzielonych przychodów z praw na Fundusz Promocji Kultury.

Uzasadnienie

Działając na podstawie art. 137 ust. 1 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego pismem z dnia 22 listopada 2018 r. zawiadomił Stowarzyszenie Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOPIPOL z siedzibą w Kielcach (dalej „Stowarzyszenie KOPIPOL”) o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w przedmiocie zmiany lub ewentualnie cofnięcia zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi. Równocześnie Minister zwrócił się o:

- 1) wyjaśnienie, czy i w jaki sposób organizacja podjęła zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi i w jakiej skali je wykonuje, z uwzględnieniem aktualnej liczby umów zawartych z użytkownikami – odrębnie dla każdego pola eksploatacji objętego zezwoleniem,
- 2) uzasadnienie potrzeby zbiorowego zarządzania poszczególnymi rodzajami utworów, tj. utworów naukowych i technicznych – odrębnie dla każdego rodzaju i każdego pola eksploatacji objętego zezwoleniem,
- 3) przedstawienie stanowiska co do potrzeby zmiany posiadanego zezwolenia w zakresie, w jakim konieczne jest jego dostosowanie do nazw pól eksploatacji określonych w art. 50 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (k. 1-2).

Pismem z dnia 20 grudnia 2018 r. Stowarzyszenie KOPIPOL przedstawiło stanowisko w sprawie (k. 4-14 oraz zał. nr 1-40). Wniosło, w ramach dostosowania zezwolenia do nazw pól eksploatacji określonych w art. 50 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, o zmianę w treści posiadanego zezwolenia nazw pól eksploatacji z „publiczne odtwarzanie” i „wyświetlanie” na „odtwarzanie” i „wyświetlenie”. W pozostałym zakresie wniosło o pozostawienie zezwolenia w dotychczasowym brzmieniu (k. 4).

Stowarzyszenie KOPIPOL wskazało, że zarządza dwoma kategoriami utworów – utworami naukowymi oraz utworami technicznymi, wskazując próby ich zdefiniowania w doktrynie i orzecznictwie wobec braku legalnych definicji w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Podniosło, że utwory te, z zasady wyrażane znakami słownymi lub matematycznymi, mogą być wyrażone także w inny sposób, w tym poprzez zapis audio-wideo. Determinuje to zatem sposób i zakres eksploatacji tych utworów (k. 4-5v).

Uzasadniając potrzebę zbiorowego zarządzania na polach eksploatacji objętych zakresem posiadanego zezwolenia Stowarzyszenie KOPIPOL podniosło, że na polach eksploatacji utrwalanie, zwielokrotnianie i wprowadzanie do obrotu nastąpiła w ostatnich latach intensyfikacja korzystania z utworów naukowych i technicznych w związku z rozpowszechnieniem się dostępu do Internetu oraz coraz tańszych, doskonalszych technicznie i prostych w obsłudze urządzeń multimedialnych, umożliwiających utrwalanie i kopiowanie chronionych utworów niskim kosztem, przy zachowaniu wysokiej jakości powstałych kopii. Eksploatacja ta przybrała charakter masowy, przez co indywidualny uprawniony nie jest już w stanie samodzielnie wykonywać wszystkich przysługujących mu praw. W wykonywaniu tych praw musi go zatem zastąpić właściwa organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi (k. 6-7, notatki i raporty z wizytacji punktów kserograficznych zał. 26-32, opinia biegłego sądowego i wyniki badań kopiowalności utworów zał. 40-44). W powyższym zakresie Stowarzyszenie KOPIPOL powołało się także na ustalenia i rozstrzygnięcia zapadłe w prowadzonych przez siebie sprawach sądowych (zał. 13-25).

Stowarzyszenie KOPIPOL wskazało także, że w zakresie zwielokrotniania i wprowadzania do obrotu utworów naukowych i technicznych konieczne jest w szczególności dochodzenie praw względem punktów kserograficznych oferujących do sprzedaży zawczasu sporządzone kopie utworów, co wykracza poza dozwolony w prawie autorskim użytek osobisty, jak również dochodzenie praw względem bibliotek oraz ośrodków informacji i dokumentacji naukowej, które często oferują odpłatne usługi zwielokrotniania zgromadzonych zbiorów (k. 7-8). W ocenie tej organizacji konieczne jest także dalsze funkcjonowanie zbiorowego zarządzania w obszarze licencjonowania działalności firm monitoringu mediów, a także na polach eksploatacji nadawanie i reemisja. W ocenie Stowarzyszenia KOPIPOL *„obecnie utwory naukowe i w mniejszym stopniu utwory techniczne są istotnym elementem programów nadawanych w ramach kilkudziesięciu kanałów telewizyjnych”*, przy czym *„mowa o kanałach telewizyjnych o zasięgu co najmniej ogólnopolskim, nierzadko znanych na całym świecie”*. Wg Stowarzyszenia KOPIPOL utwory naukowe i techniczne po ich nadaniu i reemisji są *„niejednokrotnie wprowadzane do sieci Internet, gdzie są udostępniane w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym”* (k. 8-8v). Eksploatacja tych utworów ma miejsce także podczas szkoleń i kursów zawodowych, w placówkach kulturalnych i oświatowych

prezentujących wystawy o charakterze naukowym przy wykorzystaniu multimedialnych środków przekazu a także poprzez multimedialne prezentacje zbiorów muzealnych (k. 9-9v).

Następnie Stowarzyszenie KOIPOL przedstawiło sposób wykonywania przez siebie zbiorowego zarządu w zakresie objętym posiadanym zezwoleniem na zbiorowe zarządzanie. Oświadczyło, że reprezentuje 2065 twórców utworów naukowych i technicznych na podstawie umów o zbiorowe zarządzanie, a także 5 dużych wydawców publikacji naukowych i technicznych (Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Wydawnictwo Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz Wydawnictwo Instytutu Maszyn Przepływowych PAN) oraz uprawnionych reprezentowanych przez 14 zagranicznych organizacji, z którymi zawarło umowy o reprezentacji (k. 9v-11, wykaz reprezentowanych uprawnionych, wzór umowy powierzenia praw, kopie umów z wydawcami zał. 1-9).

Odnośnie zawierania umów licencyjnych Stowarzyszenie KOIPOL podniosło, że *„stosunkowo krótki okres, którego dotyczy opisana wcześniej, nowoczesna i intensywna eksploatacja utworów naukowych i technicznych zwłaszcza na polach: wyświetlanie, odtwarzanie, nadawanie, reemitowanie oraz publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym zdecydował o nie wypracowaniu jeszcze w praktyce stawek wynagrodzeń. Źródłem tego stanu należy również upatrywać w ogólnym oporze użytkowników przeciwko licencjonowaniu utworów naukowych i technicznych, które – inaczej niż utwory np. muzyczne – są nadal traktowane jako podlegające nieskrępowanej eksploatacji uzasadnionej rozwojem społecznym i dostępem do informacji”* (k. 11).

Stowarzyszenie KOIPOL wskazało, że niepowodzeniem zakończyło się postępowanie o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń Stowarzyszenia KOIPOL (DP-WOP.PZ-006/3.17/11), zaś postępowanie o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń na polu eksploatacji odtwarzania (DP-WOP.PZ-006/3.10/11) wciąż jest przedmiotem postępowania odwoławczego przed Sądem Okręgowym w Poznaniu. Stowarzyszenie opracowało natomiast wzór umowy licencyjnej na reemisję i 25.10.2018 r. zawarło pierwszą taką umowę (k. 11, wzór umowy – zał. 12).

Stowarzyszenie KOIPOL wskazało też, że zleciło przeprowadzenie badań statystycznych w celu ustalenia zakresu eksploatacji utworów naukowych i technicznych na polu odtwarzania. Badanie przeprowadzone przez CEM Instytut Badań Rynku i Opinii Publicznej Sp. z o. o. w Krakowie wykazało *„nie tylko, że utwory naukowe i techniczne są przedmiotem odtwarzania, ale co więcej, że skala takiej eksploatacji jest znaczna i odnosi się do różnych form działalności”* (k. 11v).

Stowarzyszenie KOIPOL wskazało, że zawarło umowy licencyjne ze wszystkimi działającymi w Polsce od 2005 r. ośrodkami informacji i dokumentacji, które dotyczyły pól eksploatacji utrwalanie, zwielokrotnianie i rozpowszechnianie, a także 9 umów licencyjnych z bibliotekami, które dotyczą pól utrwalanie i zwielokrotnianie (k. 11v). Jednocześnie wyjaśniło, że z tytułu umów z ośrodkami informacji i dokumentacji uzyskiwało wynagrodzenia w latach 2005-2014 (k. 12v), tj. do czasu uchylecia art. 30 ust. 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, stanowiącego licencję ustawową w tym zakresie i podstawę prawną dla tych umów. Uchylenie ww. licencji ustawowej miało być zinterpretowane przez użytkowników jako *„zwolnienie z obowiązku wnoszenia wynagrodzenia”*. Stowarzyszenie KOIPOL miało podjąć przygotowania do sądowego dochodzenia roszczeń w tym zakresie w roku 2018, jednakże wejście w życie nowych regulacji UE dot. ochrony danych (rozporządzenie 2016/679) oraz ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi *„skutecznie odwlekło w czasie podjęcie tych działań”* (k. 12v).

Stowarzyszenie KOIPOL podniosło, że dokonuje poboru, podziału i wypłaty środków z tytułu opłaty reprograficznej, tj. opłat o których mowa w art. 20 i 20¹ ustawy o prawie

autorskim i prawach pokrewnych, o czym organ posiada wiedzę. W ramach tych działań organizacja ma dokonywać m. in. wizytacji punktów kserograficznych pod kątem regulowania należności oraz ew. prowadzenia nielegalnej dystrybucji kopiowanych materiałów. Takich wizytacji miało się odbyć 4200. Na potrzeby podziału organizacja zbudowała bazę danych zawierającą ok 16 tys. pozycji książkowych z dziedziny nauki i techniki oraz 50 tys. nazwisk twórców (k. 13-13v).

Organizacja wskazała również, że prowadzi postępowania sądowe dotyczące naruszeń praw autorskich poprzez nielegalne kopiowanie i dystrybuowanie chronionych utworów oraz brała udział w 70 postępowaniach karnych „wymierzonych w naruszcycieli” (k. 13v-14, kopie wyroków zał. 13-25).

Pismem z dnia 3 lipca 2019 r. Polska Izba Komunikacji Elektronicznej („PIKE”) złożyła wniosek o dopuszczenie do udziału w toczącym się postępowaniu. Wskazała, że wniosek ten uzasadniony jest zarówno ze względu na cele statutowe tej organizacji, jak również przemawia za jego uwzględnieniem interes społeczny. PIKE wskazała, że reprezentuje oraz chroni interesy gospodarcze zrzeszonych w niej przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Rozstrzygnięcie zaś w przedmiocie cofnięcia lub zmiany zezwoleń na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi pozostaje w sferze interesów gospodarczych podmiotów zrzeszonych w PIKE, które z racji prowadzonej działalności zawierają umowy z organizacjami zbiorowego zarządzania. PIKE wskazała także, że udział tej organizacji w postępowaniu pozwoli Ministrowi na zapoznanie się z opinią środowiska przedsiębiorców telekomunikacyjnych, dostawców usług audiowizualnych oraz dostawców usług drogą elektroniczną, przyczyniając się tym samym do lepszego wyjaśnienia okoliczności faktycznych i w pełniejszym stopniu przyczyni się do realizacji prawdy obiektywnej. Co więcej, zdaniem PIKE, rozstrzygnięcie Ministra w przedmiotowej sprawie wpłynie nie tylko na sferę praw i obowiązków strony postępowania, ale także na grupę przedsiębiorców związanych ze stroną umowami lub potencjalnie mogących taką umowę zawrzeć, a w konsekwencji na klientów tych podmiotów, w tym również konsumentów (k. 28-43).

Postanowieniem z dnia 7 sierpnia 2019 r. Minister dopuścił PIKE do udziału w postępowaniu (k. 44-45). W piśmie z dnia 22 maja 2020 r. PIKE, po zapoznaniu się z aktami sprawy (k. 48), przedstawiło końcowe stanowisko w sprawie domagając się cofnięcia Stowarzyszeniu KOPIPOL zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi w całości, w tym na polach eksploatacji nadawanie, reemitowanie oraz publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym oraz niedokonywania wnioskowanych przez stronę zmian w treści zezwolenia. Swoje stanowisko PIKE uzasadnia *„nieudowodnieniem przez KOPIPOL, że podjął zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi lub wykonywał zbiorowe zarządzanie na danym polu eksploatacji w skali większej niż niewielka. Ponadto uzasadnienie dla tego wniosku stanowi niewykazanie przez KOPIPOL, że istnieje w zakresie utworów naukowych i technicznych potrzeba zbiorowego zarządzania prawami autorskimi na jakimkolwiek polu eksploatacji, a w szczególności na polu eksploatacji „reemitowanie”. KOPIPOL bowiem w istocie nie wykazał, by taka eksploatacja była w ogóle możliwa. Wobec powyższego, zgodnie z art. 137 ust. 1 lit. a) i b) uZZ, MKiDN powinien cofnąć KOPIPOL zezwolenie w całości, a co najmniej w zakresie pola eksploatacji reemitowanie”*. PIKE podniosła, że nawet w zakresie obejmowania praw w zbiorowe zarządzanie umowy zawarte przez Stowarzyszenie KOPIPOL z wydawcami nie obejmują pól eksploatacji nadawanie, reemitowanie oraz publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym, zaś jedyna zawarta jak dotąd przez tę organizację umowa na reemisję (z jedną ze spółdzielni mieszkaniowych w Warszawie) dotyczy zaledwie 0,08% rynku, który obejmuje w sumie ok 10 mln gospodarstw domowych. Na polach nadawanie i publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym organizacja nie zawarła żadnej umowy. PIKE zakwestionowała też w ogóle potrzebę zbiorowego zarządu repertuarem reprezentowanym przez Stowarzyszenie KOPIPOL na trzech ww. polach eksploatacji

wskazując, że „z faktu, że w zezwoleniu KOPIPOL nie wskazano określonych rodzajów utworów objętych zezwoleniem nie można jednak wywodzić, jak chce tego KOPIPOL, że każdy utwór mający naukową (techniczną) zawartość, staje się automatycznie utworem naukowym (technicznym). Tyczy się to w szczególności utworów audiowizualnych, które nawet gdyby zawierały w sobie jakiś utwór naukowy (techniczny), nie staną się z tego powodu jako całość utworem naukowym (technicznym) - tak samo jak zawierając muzykę, nie stają się z tego powodu jako całość utworem muzycznym. Jeżeli nawet istniałyby naukowe lub techniczne utwory audiowizualne, które byłyby eksploatowane w szczególności na takich polach jak „nadawanie”, „reemitowanie”, czy „publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym”, to do ich eksploatacji wystarczające byłoby zawarcie przez użytkownika umowy z SFP. Zezwolenie udzielone SFP nie wyłącza bowiem z zakresu utworów audiowizualnych, którymi SFP zbiorowo zarządza, naukowych ani technicznych utworów audiowizualnych: co więcej takich utworów audiowizualnych nie wyłącza także wzór umowy licencyjnej SFP (dokumenty znane Organowi z urzędu, złożone w postępowaniu o sygn. DWIM-WA.550.16.2018 oraz dołączone do sprawozdań SFP)”. PIKE wniosło także o uzupełnienie materiału dowodowego o wszystkie umowy zawarte przez organizację z uprawnionymi oraz użytkownikami, „szczegółowe wyjaśnienia na temat poboru, podziału i wypłaty przychodów z praw” oraz opinię biegłego w przedmiocie „ustalenia zakresu pojęcia „utwór audiowizualny” (k. 49-62).

Stosownie do art. 10 § 1 Kpa, pismem z dnia 16 października 2020 r. organ zawiadomił uczestników postępowania o możliwości wypowiedzenia się co do zabranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań przed wydaniem decyzji w sprawie, w terminie 7 dni od otrzymania zawiadomienia (k. 63-65). W odpowiedzi Stowarzyszenie KOPIPOL przedstawiło uzupełniające stanowisko w sprawie, zawarte w ww. piśmie z 30 października 2020 r. (k. 67-110, w tym zał. k. 71-110). Strona podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie, wnosząc o dopuszczenie dowodu z nowego wzorca umowy o powierzenie praw w zbiorowy zarząd na okoliczność wykonywania zbiorowego zarządu na polach eksploatacji określonych w posiadanym zezwoleniu na zbiorowe zarządzanie oraz dowodu z postanowienia SO w Poznaniu z dnia 28 lutego 2019 r. sygn. I Ns 156/12 na okoliczność istnienia potrzeby zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do utworów naukowych i technicznych na polach eksploatacji nadawanie, reemisja i odtwarzanie oraz wykonywania przez Stowarzyszenie KOPIPOL zbiorowego zarządu w zakresie pola eksploatacji odtwarzanie. Strona podniosła także, że na przełomie 2019 i 2020 roku „zakończyła proces dostosowywania się do warunków i wymogów ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi” i jest „organizacyjnie gotowa rozbudowywać system Licencjonowania zgodny z najnowszymi wymogami prawnymi”. W okresie 2019 i 2020 rozbudowywała bazę danych o twórcach utworów naukowych i technicznych, która obejmuje już dane prawie 57 000 takich osób, a przez okres trwania przedmiotowego postępowania liczba twórców, którzy powierzyli swoje prawa w zarząd tej organizacji, wzrosła z 2065 do 3105.

Minister ustalił, co następuje.

Stowarzyszenie KOPIPOL jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, która na podstawie zezwolenia udzielonego decyzją Ministra Kultury i Sztuki z dnia 16 sierpnia 1995 r., sygn. DPA.041/Z/27/95, zm. decyzją Ministra Kultury z dnia 20 listopada 2003 r. sygn. DP.WPA.024/521/03 (M. P. z 2004 r. Nr 18, poz. 322) zarządza prawami autorskimi do utworów naukowych i technicznych na następujących polach eksploatacji:

- 1) utrwalanie,
- 2) zwielokrotnianie jakąkolwiek techniką egzemplarzy utworu, w tym techniką drukarską, reprograficzną, zapisu magnetycznego lub cyfrowego,
- 3) wprowadzenie do obrotu,

- 4) użyczenie,
- 5) najem,
- 6) wyświetlanie,
- 7) publiczne odtwarzanie,
- 8) nadawanie,
- 9) reemitowanie,
- 10) publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.

Ponadto organizacja jest uprawniona do pobierania od ośrodków informacji lub dokumentacji wynagrodzenia za odpłatne udostępnianie egzemplarzy fragmentów utworów.

Minister ma wiedzę z urzędu, że Stowarzyszenie KOPIPOL dokonuje poboru, podziału i wypłaty na rzecz uprawnionych twórców części opłat, o których mowa w art. 20 i 20¹ ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Strona potwierdziła to w niniejszym postępowaniu (k. 12-12v).

Stowarzyszenie KOPIPOL ma zawartych 9 umów licencyjnych z bibliotekami w zakresie pól eksploatacji utrwalanie i zwielokrotnianie oraz jedną umowę na reemisję (k. 11v). Umowy ośrodkami informacji i dokumentacji wygasły w 2014 r. i dotąd nie zostały zawarte nowe umowy (k. 12v).

W zakresie pozostałych pól eksploatacji Stowarzyszenie KOPIPOL nie zawarło umów licencyjnych ani umów o pobór wynagrodzenia, z wyjątkiem jednej umowy na reemisję z jedną z warszawskich spółdzielni mieszkaniowych.

Stowarzyszenie KOPIPOL uczestniczy w postępowaniach karnych dotyczących nielegalnego kopiowania i wprowadzania do obrotu egzemplarzy chronionych utworów (k. 13v-14, kopie wyroków zał. 13-25).

Mając na uwadze ustalony stan faktyczny sprawy Minister zważył co następuje.

Zgodnie z art. 137 ust. 1 ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego obowiązany był z urzędu wszcząć postępowania administracyjne w celu:

- 1) cofnięcia zezwoleń organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi w zakresie, w jakim w toku dotychczasowej działalności na danym polu eksploatacji nie podjęły one zbiorowego zarządzania lub wykonywały je „w niewielkiej skali”, jak również jeżeli w odniesieniu do określonego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych nie istnieje potrzeba zbiorowego zarządzania na danym polu eksploatacji;
- 2) zmiany zezwoleń w zakresie, w jakim konieczne jest ich dostosowanie do nazw pól eksploatacji określonych w art. 50 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Przepis powyższy stanowi podstawę prawną dla Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu do dokonania przeglądu wszystkich aktualnie obowiązujących zezwoleń na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi udzielonych organizacjom zbiorowego zarządzania.

W związku z powyższym, pismem z dnia 22 listopada 2018 r. Minister zawiadomił Stowarzyszenie KOPIPOL o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w przedmiocie zmiany lub ewentualnie cofnięcia zezwolenia na zbiorowe zarządzanie. Postępowanie to zostało zatem wszczęte w terminie, o którym mowa w art. 137 ust. 1 ustawy

o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, tj. w ciągu 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Ustawa weszła w życie w dniu 19 lipca 2018 r.

Zgodnie z ww. przepisem w wyniku postępowania przeglądowego Minister może cofnąć zezwolenie na zbiorowe zarządzanie lub też dokonać jego zmiany. Cofnięcie zezwolenia może nastąpić w zakresie, w jakim:

- 1) w toku dotychczasowej działalności organizacja zbiorowego zarządzania na danym polu eksploatacji nie podjęła zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi lub wykonywała zbiorowe zarządzanie na danym polu eksploatacji w niewielkiej skali;
- 2) w odniesieniu do określonego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych nie istnieje potrzeba zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi na danym polu eksploatacji.

Gdy chodzi o pola eksploatacji „utrwalanie” i „zwielokrotnianie” Stowarzyszenie KOPIPOL dokonuje podziału i wypłaty na rzecz uprawnionych twórców części opłat, o których mowa w art. 20 i 20¹ ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, które są kompensatą strat ponoszonych przez podmioty uprawnione wskutek korzystania z utworów w ramach dozwolonego użytku osobistego, przede wszystkim poprzez ich utrwalenie i/lub zwielokrotnianie. Tych pól eksploatacji dotyczą też umowy licencyjne zawarte przez Stowarzyszenie KOPIPOL z bibliotekami. Na tych polach organizacja ta niewątpliwie wykonuje zatem zbiorowe zarządzanie.

Należy także uznać, że uczestnicząc w licznych postępowaniach sądowych dotyczących nielegalnego kopiowania i wprowadzania do obrotu egzemplarzy chronionych utworów Stowarzyszenie KOPIPOL wykonuje zbiorowe zarządzanie także na polu eksploatacji „wprowadzanie do obrotu”.

Na pozostałych polach eksploatacji objętych zakresem posiadanego zezwolenia Stowarzyszenie KOPIPOL nie ma zawartych żadnych umów licencyjnych, z wyjątkiem jednej umowy na reemisję zawartej w 2018 r. z relatywnie niewielkim podmiotem (PIKE szacuje udział rynkowy tego podmiotu na 0,08%). Należy w związku z tym zauważyć, że niniejsza decyzja zostaje wydana w postępowaniu wszczętym z urzędu na podstawie art. 137 ust. 1 ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi. Zgodnie z tym przepisem (pkt 1) w wyniku przeprowadzonego postępowania Minister może cofnąć zezwolenie na zbiorowe zarządzanie lub też dokonać jego zmiany. Cofnięcie zezwolenia może nastąpić w zakresie, w jakim „w toku dotychczasowej działalności organizacja zbiorowego zarządzania na danym polu eksploatacji nie podjęła zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi lub wykonywała zbiorowe zarządzanie na danym polu eksploatacji w niewielkiej skali”, jak również „jeżeli w odniesieniu do określonego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych nie istnieje potrzeba zbiorowego zarządzania na danym polu eksploatacji”. Stowarzyszenie KOPIPOL realnie nie podjęło zbiorowego zarządzania na większości pól eksploatacji wskazanych w posiadanym zezwoleniu na zbiorowe zarządzanie. Zawarcie jednej umowy na polu reemitowanie, przy uwzględnieniu że na rynku działa co najmniej kilkuset nadawców i reemitentów, można uznać co najwyżej za „*wykonywanie zbiorowego zarządzania w niewielkiej skali*” w rozumieniu ww. przepisu. Powyższe należy rozpatrywać także w kontekście faktu, że Stowarzyszenie KOPIPOL należy do najstarszych funkcjonujących organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, działając w tym charakterze od 1995 r., a z uwzględnieniem zezwolenia w aktualnym brzmieniu – od 2003 r. Powyżej opisany brak aktywności nie może być zatem usprawiedliwiany zmianami legislacyjnymi dokonanyymi w ostatnich kilku latach na poziomie krajowym lub prawa UE. Stowarzyszenie KOPIPOL nie wykazało, w jaki sposób te zmiany legislacyjne uniemożliwiły wykonywanie zbiorowego zarządu na wybranych polach eksploatacji. Należy też zauważyć, że zmiany te bynajmniej nie uniemożliwiły prowadzenia działalności licencyjnej innym organizacjom zbiorowego zarządzania.

Wobec decyzji o cofnięciu zezwolenia na polach eksploatacji publiczne odtwarzanie i wyświetlanie bezprzedmiotowa staje się kwestia zmiany nazw tych pól zgodnie z wnioskiem Stowarzyszenia KOPIPOL.

Gdy chodzi o prawo do poboru wynagrodzenia w przypadkach licencji ustawowych należy wskazać, że obecnie ustawa o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi przesądza (art. 3 ust. 1 lit. b), że w ramach wykonywania zbiorowego zarządzania na danym polu eksploatacji organizacja jest uprawniona zarówno do udzielania licencji jak i poboru wynagrodzenia tam, gdzie użytkownik ma prawo korzystać z utworu bez zgody podmiotu uprawnionego. Tym samym w ramach pól eksploatacji pozostawionych w zezwoleniu Stowarzyszenia KOPIPOL mieści się również prawo do poboru wynagrodzenia w przypadku licencji ustawowych. Z tego powodu, jak również w związku z uchyleniem z dniem 20 listopada 2015 r. licencji ustawowej dla „ośrodków informacji i dokumentacji” dotychczasowe zezwolenie Stowarzyszenia KOPIPOL w tym zakresie stało się bezprzedmiotowe.

Wobec ustaleń poczynionych w niniejszej sprawie Minister uznaje za zasadne dalsze funkcjonowanie zbiorowego zarządzania w zakresie utworów naukowych i technicznych, na polach eksploatacji utrwalanie, zwielokrotnianie oraz wprowadzanie do obrotu. Wobec cofnięcia zezwolenia na zbiorowe zarządzanie na pozostałych polach eksploatacji rozważania i wnioski dowodowe w tym zakresie uczestników postępowania należy uznać za bezprzedmiotowe.

Jeżeli chodzi o zmianę zezwolenia w zakresie, w jakim konieczne jest jego dostosowanie do nazw pól eksploatacji określonych w art. 50 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych Minister wskazuje, że zgodnie z ww. przepisem odrębne pola eksploatacji stanowią w szczególności:

- 1) w zakresie utrwalania i zwielokrotniania utworu – wytwarzanie określoną techniką egzemplarzy utworu, w tym techniką drukarską, reprograficzną, zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową;
- 2) w zakresie obrotu oryginałem albo egzemplarzami, na których utwór utrwalono – wprowadzanie do obrotu, użyczenie lub najem oryginału albo egzemplarzy;
- 3) w zakresie rozpowszechniania utworu w sposób inny niż określony w pkt 2 – publiczne wykonanie, wystawienie, wyświetlenie, odtworzenie oraz nadawanie i reemitowanie, a także publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.

Pola eksploatacji wskazane powyżej różnią się nieznacznie od tych, które wskazane są w zezwoleniu Stowarzyszenia KOPIPOL, stąd w niniejszej decyzji następuje ich ujednolicenie.

Stosownie do art. 109 ust. 1 ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi niniejsza decyzja zobowiązuje Stowarzyszenie KOPIPOL do dokonania w wyznaczonym terminie podziału i wypłaty przychodów z praw należnych uprawnionym z pól eksploatacji, których dotyczy cofnięcie zezwolenia, zgodnie z aktami wewnętrznymi obowiązującymi w tym zakresie w tej organizacji. Po bezskutecznym upływie tego terminu niewypłacone przychody z praw powinny być przekazane innej organizacji zbiorowego zarządzania, za jej uprzednią zgodą i w zakresie w jakim jest ona upoważniona do reprezentowania danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na tym samym polu eksploatacji, wraz z dokumentacją potrzebną do podziału i wypłaty tych środków, względnie podzielone przychody powinny być przekazane do depozytu sądowego a przychody niepodzielone przekazane na Fundusz Promocji Kultury.

Na koniec należy przypomnieć, że na podstawie art. 110 ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi Stowarzyszenie KOPIPOL ma obowiązek poinformować o treści niniejszej decyzji i jej skutkach zarówno swoich członków, jak też uprawnionych reprezentowanych na podstawie umowy o zbiorowe zarządzanie, organizację zbiorowego zarządzania z którymi zawarło umowy o reprezentacji oraz

użytkowników, z którymi zawarło umowy o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie. Organizacja powinna także zamieścić na swojej stronie internetowej informację o treści niniejszej decyzji oraz informację o możliwości zgłaszania wobec niej przez uprawnionych roszczeń o wypłatę przychodów z praw.

Mając na uwadze powyższe Minister orzekł jak na wstępie.

Z up. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
DYREKTOR
Departamentu Własności Intelektualnej i Mediów

Katarzyna Falkowska-Gołębiewska

Pouczenie

Na podstawie art. 127 § 3 w zw. z art. 129 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego strona niezadowolona z niniejszej decyzji może zwrócić się do Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia. Wniosek taki winien zostać złożony na adres: Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, ul. Krakowskie Przedmieście 15/17, 00-071 Warszawa.

Na niniejszą decyzję strona może także wnieść skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie bez korzystania z prawa do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Skargę wnosi się za pośrednictwem Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji (art. 3 § 2 pkt 1, art. 13 § 1 i § 2, art. 52 § 3, art. 53 § 1 i art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, Dz. U. z 2019 r., poz. 2325).

Przy wniesieniu skargi ten, kto ją wnosi, obowiązany jest do uiszczenia opłaty sądowej. Opłatę sądową uiszcza się gotówką do kasy właściwego sądu administracyjnego lub na rachunek bankowy właściwego sądu (art. 214 § 1 w związku z art. 219 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi). W niniejszej sprawie będzie to wpis stały w wysokości 200 zł (art. 230 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi w związku z art. 233 tej ustawy oraz w związku z § 2 ust. 6 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi z dnia 16 grudnia 2003 r., Dz.U. Nr 221, poz. 2193).

Przy uiszczaniu opłaty – zarówno gotówką do kasy właściwego sądu administracyjnego, jak i na rachunek bankowy tego sądu – należy wskazać tytuł wpłaty, rodzaj pisma, od którego wpis jest uiszczany, oraz sygnaturę akt sądowych (§ 5 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi z dnia 16 grudnia 2003 r.). Sąd nie podejmie żadnej czynności na skutek pisma, od którego nie zostanie uiszczona należna opłata.

Nie ma obowiązku uiszczenia kosztów sądowych strona, której przyznane zostało prawo pomocy w postępowaniu przed sądem administracyjnym (prawo pomocy) w zakresie określonym w prawomocnym postanowieniu o przyznaniu tego prawa. Prawo pomocy może być przyznane stronie na jej wniosek złożony przed wszczęciem postępowania lub w toku postępowania. Wniosek ten wolny jest od opłat sądowych. Prawo pomocy może być przyznane w zakresie całkowitym lub częściowym. Szczegółowe zasady ubiegania się o zwolnienie od kosztów sądowych oraz zasady przyznawania pomocy prawnej określone zostały w dziale V rozdziale 3 oddziale 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Otrzymują:

- 1) r. pr. Andrzej Gąsiorowski i r. pr. Łukasz Kucwaj, pełnomocnicy Stowarzyszenia KOPIPOL, adres j. w.;
- 2) r. pr. Wojciech Szymczak, pełnomocnik Polskiej Izby Komunikacji Elektronicznej, Kancelaria Prawna Media s.c., ul. Łąkowa 21/17, 61-879 Poznań;

2 egz. a/a.